

Labklājības ministrija

Informatīvais ziņojums

Brīvprātīgais darbs Latvijā

28.01.2026.

Labklājības ministrija

Informatīvais ziņojums

INICIATĪVA

Brīvprātīgā darba konsultatīvā padome aicina Labklājības ministriju sagatavot informatīvo ziņojumu

MĒRĶIS

Izvērtēt esošo situāciju, identificēt galvenos izaicinājumus un attīstības iespējas brīvprātīgā jomas pilnveidei

REZULTĀTS

Pirmais LM un Brīvprātīgā darba konsultatīvās padomes izstrādātais informatīvais ziņojums par brīvprātīgā darba jomu Latvijā, identificēti izaicinājumi un risinājumi

Labklājības ministrija

Informatīvā ziņojuma struktūra

1.

Brīvprātīgā darba nozīme sabiedrībā – iesaiste, ieguvumi un ekonomiskā vērtība

2.

Tiesiskais regulējums – brīvprātīgā darba veicējs un organizētājs, izmaiņas
Brīvprātīgā darba likumā

3.

Brīvprātīgā darba organizētāji – NVO, valsts un pašvaldību iestādes, politiskās
partijas un sociālie uzņēmumi

4.

Brīvprātīgā darba ekosistēmas izaicinājumi un risinājumi – politikas nostiprināšana,
datu pieejamība, digitālā infrastruktūra, atpazīstamība, atzišana, NVO kapacitāte

Brīvprātīgā darba nozīme sabiedrībā – iesaiste

Brīvprātīgais darbs skaitļos

Ikmēneša
brīvprātīgo
īpatsvars
pasaulē:
15% jeb 862
miljoni cilvēku¹

Pasaulē vidēji
20% iedzīvotāju ir
veikuši
brīvprātīgo
darbu²

Lielākā daļa
brīvprātīgā darba
joprojām tiek
organizēta
neformāli un tajā
piedalās 14,3 %
pasaules
iedzīvotāju¹

Sabiedrības
iesaiste
brīvprātīgajā
darbā **Latvijā:**
2022.gadā – 6,2%
2015.gadā – 7,3%³

18% Latvijas
jauniešu (pēdējo
12 mēnešu laikā)
bija iesaistījušies
brīvprātīgajā
darbā⁴

19% rīdzinieku
(2024) trīs gadu
laikā brīvprātīgi
strādājuši vairāk
nekā vienu reizi⁵

¹ ANO 2022.gada ziņojums «Building Equal and Inclusive Societies»

² «CAF World Giving Index» 2019.gada ziņojums

³ EUROSTAT dati

⁴ IZM/JSPA dati

⁵ Rīgas domes dati

Labklājības ministrija

Brīvprātīgais darbs – ieguvumi un ekonomiskā vērtība

Brīvprātīgie:

Attīsta prasmes — komunikācija, organizēšana, komandas darbs.

Veicina personīgo izaugsmi — paplašina redzesloku, veido empātiju.

Saņem gandarījumu — sajūta, ka esi palīdzējis, ir nenovērtējama.

Bonuss karjerai — pieredze var būt vērtīga darba devējiem.

Sabiedrība:

Risina sociālās problēmas — palīdz senioriem, bērniem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, vides aizsardzībā u.c.

Veicina solidaritāti — cilvēki jūtas tuvāki un atbildīgāki viens par otru.

Stiprina pilsonisko sabiedrību — veido aktīvus, līdzdalīgus iedzīvotājus.

Organizācija:

Palielina kapacitāti — vairāk roku nozīmē vairāk paveikta darba.

Veido saikni ar sabiedrību — brīvprātīgie ir tilts starp organizāciju un cilvēkiem.

Veicina uzticību — sabiedrība redz, ka organizācija darbojas ar sirdi.

- ✓ Vienīgais pētījums Latvijā, kurā aprēķināta brīvprātīgā darba monetārā vērtība, liecina, ka 2010.gadā brīvprātīgo ieguldījums sasniedza 82,6 miljonus latu (0,65% no IKP).
- ✓ Tika uzsvērtā nepieciešamība pēc sistemātiskas pieejas un vienotas metodoloģijas, lai pilnvērtīgi novērtētu brīvprātīgā darba ekonomisko potenciālu.

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba tiesiskais regulējums

Brīvprātīgā darba likums *(spēkā no 2016. gada 1. janvāra)*

- ❑ **Mērķis** - sekmēt brīvprātīgo darbu un veicināt sabiedrības līdzdalību.
- ❑ **Būtība**
 - Definē brīvprātīgā darba jēdzienu un skaidri nošķir to no algota darba.
 - Precizē brīvprātīgā darba veicēju un organizētāju tiesības, pienākumus un savstarpējās sadarbības kārtību.
 - Nosaka atbildīgās valsts institūcijas un to kompetenci brīvprātīgā darba jomā.
- ❑ **Grozījumi (2017.gads un 2024. gads)**
 - Piešķirtas tiesības sociālajiem uzņēmumiem (komersantiem) organizēt brīvprātīgo darbu (2017.gads).
 - Noteiktas LM un NVA kā atbildīgās iestādes un to kompetences.
 - Izveidota Brīvprātīgā darba konsultatīvā padome kā padomdevēja institūcija, iesaistot NVO.
 - Noteikta jaunas Brīvprātīgā darba informācijas sistēmas izveide (NVA).

Brīvprātīgā darba jomu papildus Brīvprātīgā darba likumam regulē arī citi normatīvie akti, kas nosaka īpašas iesaistes, drošības, apdrošināšanas nosacījumus atkarībā no jomas, kā arī papildu nosacījumus brīvprātīgā darba organizētājiem informācijas apkopošanai un sniegšanas kārtībai un citus nosacījumus (*piem. nodokļu atvieglojumi*).

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba konsultatīvā padome

Uzdevumi:

- 1) noteikt ikgadējos stratēģiskos darbības virzienus brīvprātīgā darba jomā
- 2) koordinēt iesaistīto pušu sadarbību
- 3) izstrādāt priekšlikumus brīvprātīgā darba politikas attīstībai un tās īstenošanai

Darbību nodrošina:
Labklājības ministrija

Padomes sastāvs:
12 valsts institūciju pārstāvji
12 NVO pārstāvji

Pirmā padomes sēde:
2024. gada
14. novembris

2025. gadā organizētas **4** padomes sēdes

Priekšsēdētājs – labklājības ministrs

Labklājības ministra 2024. gada 21. oktobra Rīkojums Nr. 122 «Par Brīvprātīgā darba konsultatīvo padomi»

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba organizētāji - NVO

- ✓ **Brīvprātīgā darba organizatori** – piedāvā iespējas sociālajā palīdzībā, vides aizsardzībā, kultūrā, izglītībā u.c.
- ✓ **Nodrošina kvalitatīvu iesaisti** – apmācības, mentori, uzraudzība un strukturētu pieeju.
- ✓ **Veicina sabiedrības attieksmi** – kampaņas, pasākumi, stāstu un pieredžu publicēšana.
- ✓ **Veido sadarbības tīklus** – partnerības ar pašvaldībām, skolām, uzņēmumiem un citām organizācijām.
- ✓ **Koordinē kopīgus projektus** – aktivizē dažādas sabiedrības grupas un veicina saliedētību.

Informācija par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību organizēto brīvprātīgo darbu

	2023. gads	2024. gads
1. Biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību skaits, kuras uzrāda, ka tām ir bijušas brīvprātīgā darba vietas	2 652	3 133
2. Brīvprātīgā darba veicēju kopskaits konkrētā brīvprātīgā darba vietā	230 269	251 434
3. Brīvprātīgā darba veicēju nostrādāto stundu kopskaits	2 529 200	2 519 950

Datu avots: VID, no Vadības ziņojumiem

Līdz 01.07.2022. brīvprātīgā darba informācija tika iekļauta vadības ziņojumā tikai rakstveidā, tādēļ nebija iespējams to automātiski apkopot.

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba organizētāji – valsts iestādes

- ✓ Veido brīvprātīgā darba politiku
- ✓ Izstrādā normatīvo regulējumu

Īsteno brīvprātīgā darba iniciatīvas

(piem. JSPA, VPD, IeVP, VSAC)

Valsts iestāžu īstenotais brīvprātīgais darbs:

Neskatoties uz pienākumu sniegt informāciju gada pārskatos, pieejamie dati joprojām ir nepilnīgi.

Aktivitāšu skaits (datu avots: Valsts kase)*

- 2023. gads – 6
- 2024. gads – 19

Galvenā problēma:

- ierobežota datu pieejamība neļauj pilnvērtīgi novērtēt valsts sektora iesaisti.

*Valsts kase savās vadlīnijās gada pārskatu sagatavošanai (2024. un 2025. gadam) ir iekļāvusi konkrētus norādījumus par informācijas sniegšanu par brīvprātīgo darbu ar mērķi būtiski uzlabot datu pieejamību

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba organizētāji – pašvaldību iestādes

Rīcība

- Brīvprātīgā darba organizēšana un koordinēšana (sociālie dienesti, kultūras centri, bibliotēkas, jaunatnes centri)
- Sadarbība ar NVO, sociālajiem uzņēmumiem un kopienu grupām (kopīgi projekti: vides sakopšana, kultūras pasākumi, sociālā palīdzība)
- Sabiedrības informēšana un motivēšana (kampanjas, pasākumi, informējošas aktivitātes)
- Pozitīvas attieksmes veidošana (īpaši jauniešu un senioru vidū)
- Apmācību un atzinības sistēmu izveide

Ieguvumi

- Sabiedrības saliedētība — stiprinās kopienas gars un savstarpējā uzticēšanās
- Papildu resursi — brīvprātīgie ļauj īstenot vairāk iniciatīvu
- Pilsoniskās līdzdalības pieaugums — iedzīvotāji aktīvāk iesaistās vietējā pārvaldē

Informācija par pašvaldību organizēto brīvprātīgo darbu

- ✓ **Datu pieejamība** - par pašvaldībām nav pieejami pilnīgi un precīzi dati par brīvprātīgā darba īstenošanu.
- ✓ **Dati** (2024. gads, Valsts kase)
 - 247 brīvprātīgie
 - 2 755 nostrādātas stundas
- ✓ **Datu skaidrojums** - daudzas pašvaldības pašas neorganizē brīvprātīgo darbu un brīvprātīgo iesaiste bieži tiek deleģēta NVO.

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba organizētāji – sociālie uzņēmumi

Brīvprātīgo loma sociālajos uzņēmumos

- Operatīvais atbalsts – palīdzība ikdienas darbos
- Prasmju un zināšanu nodošana – praktisku iemaņu stiprināšana
- Sabiedrības informēšana – komunikācija un izglītojošas aktivitātes uzņēmuma atpazīstamībai

Ieguvumi sociālajiem uzņēmumiem

- Inovācijas – jaunas idejas un perspektīvas
- Ilgtspējība – atbalsts sarežģītos apstākļos
- Kopienas stiprināšana – ciešāka saikne ar vietējo sabiedrību

Informācija par sociālo uzņēmumu organizēto brīvprātīgo darbu 2024.gadā

Joma	Uzņēmumu skaits	Brīvprātīgo skaits
Atbalsts mazāk aizsargātām iedzīvotāju grupām	22	295
Darba integrācija	45	47
Iekļaujoša pilsoniskā sabiedrība, kultūras daudzveidība	28	140
Izglītība	39	343
Sociālie pakalpojumi	12	38
Sports, rekreācija	11	55
Veselības aprūpe	31	33
Vides, dzīvnieku aizsardzība	5	6
Kopā:	193	957

Datu avots: LM

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba organizētāji – politiskās partijas

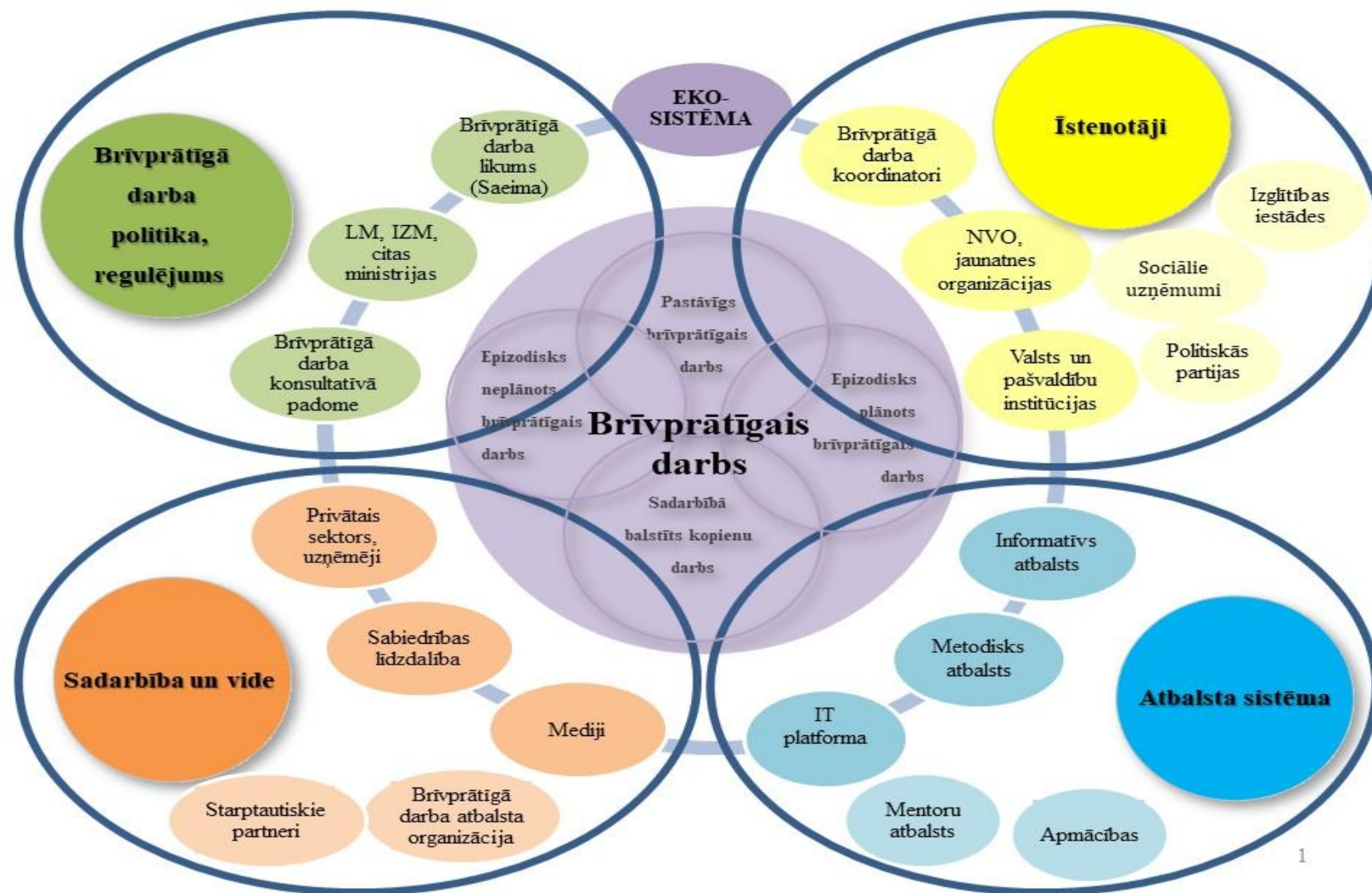
Politisko partiju īstenotais brīvprātīgais darbs - nav pieejami dati* par politisko partiju organizēto brīvprātīgo darbu.

*Partijas iesniedz gada pārskatus KNAB, tomēr no tiem nav iespējams automātiski atlasīt informāciju par brīvprātīgo iesaisti

Labklājības ministrija

Brīvprātīgā darba ekosistēma Latvijā

Attēla autors: LM, atbilstoši NVA 2025. gada 4. decembra konferences “Brīvprātīgais darbs Latvijā – vakar, šodien un rīt” ietvaros izveidotajam brīvprātīgā darba ekosistēma modelim (Brīvprātīgā darba konsultatīvās padomes locekļa Mārtiņa Šteina vadībā)

Labklājības ministrija

Izaicinājumi un iespējamie risinājumi –

4.1. Brīvprātīgā darba politikas nostiprināšana politikas plānošanas dokumentos

Brīvprātīgais darbs nav pilnvērtīgi integrēts valsts un pašvaldību politikas plānošanā.

Nr.p.k.	Iespējamās darbības
1.	Brīvprātīgā darba kā valstiski nozīmīgas prioritātes iestrāde Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2028.-2034.gadam.
2.	Brīvprātīgā darba kā nozīmīgas horizontālas jomas iestrāde nozaru politikas plānošanas dokumentos: - Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2028.-2034. gadam; - Izglītības attīstības pamatnostādnes 2028.-2034. gadam; - Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2028.-20234.gadam.
3.	Brīvprātīgā darba kā nozīmīgas vietējās pilsoniskās aktivitātes iestrāde plānošanas reģionu un pašvaldību attīstības stratēģijās.
4.	Brīvprātīgā darba kā valstiski nozīmīgas un horizontālas jomas iestrāde Latvijai saistošajos stratēģiskajos ES fondu plānošanas dokumentos 2028.-2034.gada periodam.

Labklājības ministrija

Izaicinājumi un iespējamie risinājumi –

4.2. Datu pieejamības veicināšana

Ierobežota datu pieejamība brīvprātīgā darba ekonomiskās un sociālas ietekmes novērtēšanai un politikas izstrādei.

Nr.p.k.	Iespējamās darbības
1.	Izveidot starpinstitucionālu darba grupu, iesaistot brīvprātīgā darba informācijas saņēmējus (LM, VID, UR, KNAB, Valsts kase u.c. pēc nepieciešamības), lai analizētu informācijas apkopošanas iespējas, izstrādātu priekšlikumus tiesiskā regulējuma pilnveidei, izstrādātu vadlīnijas un metodiskos materiālus brīvprātīgā darba organizētāju izglītošanai par Likumā noteikto datu korektu atspoguļojumu pārskatos.
2.	Sagatavot grozījumus Brīvprātīgā darba likumā, precizējot informācijas apjomu, kas brīvprātīgā darba organizatoriem katru gadu jānorāda gada pārskatā, lai to jēgpilni varētu izmantot brīvprātīgā darba jomas analizēšanai, gan novērtējot ietekmi uz sabiedrību un ekonomiku, gan plānot atbilstošus politikas intervences virzienus.
3.	Attiecīgajām kompetentajām iestādēm veikt grozījumus citos normatīvajos aktos, kas regulē informācijas par brīvprātīgo darbu iesniegšanas kārtību.
4.	Valsts institūciju reģistru un digitālo rīku pilnveide, kas atvieglotu brīvprātīgā darba organizētāju sagatavotās informācijas iesniegšanu un apkopošanu.
5.	Centrālās statistikas pārvaldes iedzīvotāju aptaujas metodoloģijas izstrāde un regulāru aptauju veikšana, iegūstot reprezentatīvus un salīdzināmus datus par sabiedrības iesaisti brīvprātīgajā darbā, tā apjomu, motivāciju un ietekmi.

Labklājības ministrija

Izaicinājumi un iespējamie risinājumi – **4.3. Digitālās infrastruktūras attīstība**

Valsts līmeņa informācijas platformas par brīvprātīgo darbu pieejamība visiem.

Nr.p.k.	Iespējamās darbības
1.	Tiesiskā regulējuma izstrāde Brīvprātīgā darba informācijas sistēmas darbībai un nepieciešamo funkcionalitāšu nodrošinājumam.
2.	Brīvprātīgā darba informācijas sistēmas izveidei nepieciešamās dokumentācijas izstrāde, iepirkuma organizēšana, lietotāju testēšana, prototipa aprobācija.
3.	Brīvprātīgā darba informācijas sistēmas lietotāju vadlīniju izstrāde, informēšana, apmācības.
4.	NVA kapacitātes nostiprināšana pilnvērtīgam sistēmas lietotāju atbalstam ikdienas operacionālajā darbā.

Brīvprātīgā darba informācijas sistēmas funkcionalitāte:

Brīvprātīgā darba organizatoru atbalstam

Brīvprātīgā darba
informācijas
sistēma

Pasākumu pārvaldība

- Pasākumu izveide, rediģēšana, kopēšana, slēgšana
- Pieteikumu apstiprināšana / noraidīšana
- Brīvprātīgo skaita kontrole
- Kalendāra skats pasākumu plānošanai
- Publiskās un slēgtās misijas

Brīvprātīgo pārvaldība

- Brīvprātīgo saraksts ar statusiem (jauns, apstiprināts, aktīvs, pabeigts)
- Profili un kontaktinformācija
- Individuāla un masveida saziņa
- Nostrādāto stundu ievade

Dokumentu glabātuve

- Instrukcijas un drošības vadlīnijas
- Līgumi un pasākumu materiāli

Datu pārskati

- Brīvprātīgo skaits un aktivitāte
- Nostrādātās stundas pa periodiem
- Populārākās misijas un kategorijas
- Pieteikumu dinamika
- Pasākumu izpildes rādītāji
- PDF / CSV eksports

Sertifikāti

- Sertifikāta ģenerēšana PDF formātā
- Organizācijas logo un paraksta vieta
- Sertifikāta pieejamība pašapkalpošanās veidā brīvprātīgajam

Papildu funkcijas

- Brīvprātīgo atsauksmes un kvalitātes indikatori
- Publiskais organizācijas profils
- Lietotāju pārvaldība
- *On-boarding* funkcionalitāte

Labklājības ministrija

Izaicinājumi un iespējamie risinājumi –

4.4. Brīvprātīgā darba atpazīstamība un prestiža veicināšana

Latvijā trūkst brīvprātīgā darba atpazīstamības un prestiža, kas kavē tā izplatību un sabiedrības motivāciju tajā iesaistīties.

Nr.p.k.	Iespējamās darbības
1.	Sabiedrības informēšanas stratēģijas izstrāde un regulāru kampaņu īstenošana.
2.	Sabiedrībā zināmu personību kā brīvprātīgā darba vēstnešu apzināšana un iesaiste sabiedrības informēšanas aktivitātēs.
3.	NVA digitālā izdevuma par aktualitātēm brīvprātīgā darba jomā regulāra sagatavošana (intervijas, aktuālie pasākumi, pieredzes stāsti u.c.).
4.	NVA organizēti semināri/meistarklases par brīvprātīgā darba organizētājiem aktuāliem jautājumiem.
5.	Brīvprātīgo mēneša akcijas organizēšana (tematiska ievirze, labās prakses popularizēšana, meistarklases, darbs ar medijiem un sabiedrību u.c.).
6.	Ikgadējās nacionālās konferences par brīvprātīgo darbu organizēšana.
7.	Ikgadējā brīvprātīgo un organizētāju godināšanas pasākumu organizēšana.

Labklājības ministrija

Izaicinājumi un iespējamie risinājumi –

4.5. Brīvprātīgā darba atzišana

Latvijā šobrīd nav izveidota sistēma, kas ļautu strukturēti dokumentēt un attiecīgi atzīt brīvprātīgā darba laikā iegūtās prasmes.

Nr.p.k.	Iespējamās darbības
1.	Darba grupas izveide risinājumu izstrādei par kompetenču, kas iegūtas, veicot brīvprātīgo darbu, iespējamo integrēšanu Brīvprātīgā darba informācijas sistēmā un to turpmāku pielietošanu.
2.	Brīvprātīgā darba kompetenču kataloga izveide un integrēšana Brīvprātīgā darba informācijas sistēmā.
3.	Valsts līmeņa atzišanas mehānismu apzināšana (izglītības jomā) un tiesisko risinājumu izstrāde.
4.	Risinājumu izstrāde Brīvprātīgā darba informācijas sistēmā uzkrāto datu par kompetencēm pārnesei citās sistēmās.
5.	Sabiedrības, darba devēju u.c. iesaistīto pušu informēšana par kompetenču atzišanas nozīmīgumu un ieguldījumu neformālo prasmju apguvē.

Labklājības ministrija

Izaicinājumi un iespējamie risinājumi –

4.6. NVO kapacitātes stiprināšana brīvprātīgā darba jomā

Latvijā ir nepieciešams mērķtiecīgs, koordinēts un daudzpusīgs atbalsts gan no valsts, gan pašvaldību, gan privātā sektora puses.

Nr.p.k.	Iespējamās darbības
1.	Programmas "Atbalsts brīvprātīgo darbam NVO" stratēģiskā koncepta izstrāde un saskaņošana Brīvprātīgā darba konsultatīvajā padomē.
2.	Finansējuma piesaistei nepieciešamās dokumentācijas izstrāde programmai "Atbalsts brīvprātīgo darbam NVO".
3.	Programmas "Atbalsts brīvprātīgo darbam NVO" līdzekļu sadales mehānisma izstrāde.
4.	Programmas "Atbalsts brīvprātīgo darbam NVO" aprobācija praksē, rezultātu izvērtējums un programmas pilnveide.
5.	Pašvaldību un korporatīvo dalībnieku motivēšana NVO kapacitātes atbalstam darbam ar brīvprātīgajiem.

Brīvprātīgo gads 2026

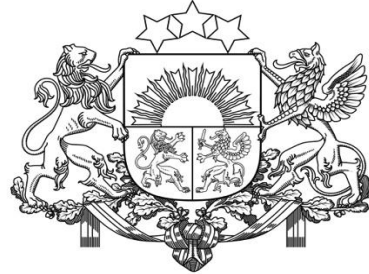
Apvienoto Nāciju Organizācija ir pasludinājusi 2026. gadu par Brīvprātīgo gadu ilgtspējīgai attīstībai

Brīvprātīgais darbs – horizontāls īstenošanas jautājums

Plānotās aktivitātes:

- Komunikācijas kampaņa
- Vienota brīvprātīgo gada ietvaros noritošo aktivitāšu kalendāra (atvērta tipa) izveidošana
- Vismaz četri semināri/meistarklases – reizi ceturksnī (gan klātienē, gan tiešsaistē)
- Nacionālā līmeņa konference
- Brīvprātīgo godināšana «Gada brīvprātīgais 2026»
- Un citi visu iesaistīto organizāciju pasākumi

Labklājības ministrija

PALDIES!

**Brīvprātīgais darbs — tā ir izvēle būt klāt, kad tas patiešām ir svarīgi –
nepalaid garām iespēju iesaistīties!**

www.lm.gov.lv

www.nva.gov.lv